

SISÄASIAINMINISTERIÖ

23.06.2010

INRIKESMINISTERIET

POKELY/728/00.04.00/2010

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pohjois-Karjala

23.6.2010

Sisäasiainministeriö
maahanmuutto-osastohare@intermin.fi

Viite: Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö 27.5.2010 SM024:00/2009 hallituksen esityksestä
eduskunnalle kotouttamislain uudistamiseksi

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen lausunto

Joensuun seudun TE-toimisto antaa oman lausuntonsa SM:lle, eikä sen lausumaa ole sisällytetty tähän lausuntoon.

Toimintaresurssien turvaaminen

Esityksessä ehdotetaan uusia toimenpiteitä maahanmuuton alkuvaiheeseen. Tämä on oleellisin ja tärkein asia lakiuudistuksessa ja sen toimeenpanomahdollisuuksiin tulee kiinnittää suurin huomio. Toimenpiteet eivät saa jäädä toteuttamatta TE-toimistojen ja kuntien henkilö- tai määräraharesurssien vajavaisuuden takia. Erityisesti TE-toimistojen henkilöresurssien vähennysvelvoitteet huomioiden uusista tehtävistä vastaaminen voi olla liian haasteellista.

Lain soveltamisohjeet

TE-toimistot tähdentävät lain soveltamisohjeiden laatimisen tärkeyttä asiakkaiden yhdenvertaisuuden varmistamiseksi. Selkeiden soveltamisohjeiden merkitys on erityisen suuri niissä TE-toimistoissa, joissa kotouttamispalvelua tarvitsevia asiakkaita on harvakseltaan ja kotouttamistehtäviä hoidetaan kaiken muun työvoimapalvelun ohella. Kokemuksen perusteella katsomme, että lain toimeenpanon turvaamiseksi ja tehostamiseksi soveltamisohje välttämätön sekä TE-toimistoille että kunnille.

Perustietoaaineisto

Perustietoaaineiston laatiminen ja sen päivittäminen on tärkeä toimenpide kotouttamistoiminnan kehittämisessä. Jos perustietoaaineisto laaditaan ESR-hankkeessa, onko kunnille tarjolla tulkkauspalvelua alueellisen perustietoaaineiston käännettämiseen ja missä aineiston jatkotyöstämisestä huolehditaan hankkeen jälkeen?

Alkukartoituksen toteuttaja

Alkukartoituksen toteuttajaviranomainen jää ehdotuksessa epäselväksi. Onko tarkoitus, että asiakas itse voi valita itselleen alkukartoituksen järjestäjän? Toiminnan järjestäminen olisi todennäköisesti vaivattomampaa, jos vain yksi toimijataho toteuttaisi kaikkien maahanmuuttajien alkuopastuksen ja alkukartoituksen. Tehtävä kuuluisi luontevammin kunnille, kuin TE-toimistoille, joiden palvelut on tarkoitettu vain työmarkkinoiden käytössä olevalle väestölle.

Kotouttamisaika

Kotouttamisajan tulisi alkaa vasta kotouttamissuunnitelman teosta, jotta yhdenvertaisuus kotoutettavien välillä toteutuisi riippumatta eri kuntien tai TE-toimistojen jonotusaikojen pituudesta.

Kuntien vastuun selkeyttäminen

Kuntien vastuun ja toimintamallien selkeyttäminen on hyvä parannus aiempaan lainsäädäntöön. On kuntia, jotka ovat pyrkineet sysäämään vastuun kotouttamistoimista TE-toimistolle, ja osallistuminen kotouttamissuunnitelman tekoon on ollut ehkä vain nimellistä tilaisuudessa läsnäoloa. Työvoimapalvelujen ulkopuoliset maahanmuuttajat ovat voineet jäädä täysin vaille kotouttamispalveluja. Sama toimintamalli on vaarana edelleen, jos kunnat jäävät vaille lisäresurssointia. Katsomme että kuntien ohjaaminen perustamaan omia tai kuntien yhteisiä kotouttamisasioiden yhteistyöelimiä tuottaa tehokkaampia toimintamalleja kunnan konkreettisten kotouttamistoimenpiteiden kehittelyyn.

Pakolaisten kuntapaikkatarpeet

Kuntien mahdollisuudet vuosittaiseen vastaanottoon saattavat olla heikot käytännön olosuhteiden asettamien ehtojen vuoksi, vaikka kunta olisikin valmis toisinaan pakolaisia vastaanottamaan. Tämän vuoksi esityksessä mainitut kuntia vuosittaiseen vastaanottamiseen sitouttavat sopimukset ja ohjelmat saattavat pikemminkin vähentää kuin edistää kuntien vastaanottohalukkuutta. Vuosittainen sitoutuminen onnistunee suurissa kunnissa, joista voi löytyä vuosittain uusia asuntoja ja henkilöstöresursseja pakolaisten kotouttamiseen. On syytä olla myös realistinen suhteen, minkälaisia palveluja pakolaiset tarvitsevat. Kaikissa kunnissa ei tarpeisiin pystytä vastaamaan.

ELY-keskuksen tekemillä pakolaisten kuntasijoitussuunnitelmilla yksistään ei luoda uusia kuntapaikkoja. Lisäksi oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntapaikkatarpeiden ennakointi on täysin mahdotonta hakijamäärien suuren vaihtelun takia. Kuntiin sijoittamisen tehostaminen voi tapahtua vain avustamalla kuntia niiden tarpeissa. Laskennallisen korvauksen määrä tulee saattaa realistiselle tasolle ja esim. pysyvästi sairaiden/vammaisten kohdalla kuntapaikan saantia tulee avustaa erityiskorvausten maksuaikaa pidentämällä.

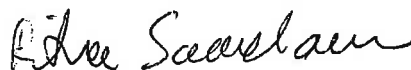
Aluehallintoviraston tehtävät

Esityksessä tulee selkeyttää aluehallintoviraston vastuuta kuntien maahanmuuttajapalvelujen ohjauksessa ja arvioinnissa Peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä tulee huomioida myös maahanmuuttajaväestön tarpeet. Esityksessä tulisi ilmaista yhteistyö ja tietojen vaihtotarve maahanmuuttoon liittyvissä asioissa ELY-keskusten kanssa. Aluehallintoviraston tehtäviksi on perusteluissa lueteltu myös tehtäviä, jotka kuuluvat nykyään ELY-keskuksen tehtäviin.

Epätarkkoja ilmauksia tai ristiriitaisuuksia esityksen perustelukohdissa:

- TE-toimistot antavat ainoastaan työvoimapalveluja eivät yleistä peruspalveluneuvontaa.
- Täysikäisiä nuoria ei voi siirtää perheryhmäkodista vastaanottokeskukseen.
- Puolisona maahan muuttaminen ei ole este kotoutumissuunnitelman tekemiselle nykylainsäädännönkään mukaan.
- Perheen tarpeiden huomioiminen kotoutumissuunnitelmassa ei ole asia joka erityisesti edellyttäisi kunnalta yhteistyötä työvoimaviranomaisten kanssa.
- Alueellisia etnisten suhteiden neuvottelukuntia ei ole perustettu ELY-keskuksiin vaan useita maakuntia sisältäville laajemmille Etelä-, Itä-, Länsi- ja Pohjois-Suomen alueille. Esityksessä mainitut ELY-keskukset hallinnoivat niiden toimintaa.
- Esityksessä on keskenjätettyjä kappaleita...

Johtaja

Ritva Saarelainen

Suunnittelija

Eija Rätinen

